

I MESTERLUGAEN: Tom Cruise som ettertraktet ungar og meget overmodig agent for 72 sportsstjerner i filmen «Jerry Maguire».

han har allerede i dag en helt for menn av egen generasjon. Cruise er som mange Hollywood-stjerner ualmennlig alminnelig og derfor lett å gjenkjenne fra nabolaget. For så vidt. Pluss at han er en aktør med nese. Denne solide konstruksjonen, med Cameron Crowes meget kløktig arkitekt, gir oss enda en ny Cruise. Han kan

get overmodig agent for 72 sportsstjerner. De er i holdningsartister m hov for slike, akkurat som kunstnere må ha impresarioer. Grensene flyter nå mellom ytringsformene. Plutselig står Cruise på bar bakke og har bare det tvisomme talent i amerikansk fotball, den lunefulle Cuba Gooding Jr., å satse på. Agenten får ny sekretær, en

gjør, Zenweger er ualmennelig søt, og odning er så lunefull at en får et befriende pust av det rampete. Crowe mikser sitt stoff på en måte som fører filmen rett opp i mesterlugaen, med de fleste ingredienser på plass. Alle har sett alt tidligere, men ikke akkurat slik. **PER HADDAL**
Se også side 38

terst lang serie av interesser i denne verden som er usunnere enn skid, mye som også er verre en provinsial norsk folkefest. Eller spikersuppe som mange liker, en norsk spesialitet.

Programserien er en maratonprestasjon, en svært krevende gvelse. Den har ulike innslag. Vi får Knut Olsens dramaterte mini-noveller, lærenemt annammet fra Hollywood, eller andre innslag med tydeligere tabloidformemmelser. Eller intervjuer som helst gjentar de samme tre spørsmålene, riktignok med noe variasjon. Eller artistopptredener foran et ufattelig entusiastisk publikum foran en ufattelig smakløs og tidsriktig skipscenografi. I forelengelsen av akkurat den

bare ønske at de holdt samme faglige standard som den tekniske avviklingen, for den er bra. Omtrent på høyde med Dæhlies prestasjoner. Anmelderen skal avrunde med å gå noe i seg selv: Det er lett urettferdig å anklage NRK for å være provinsial. Jeg har sett noe sport på tysk fjernsyn i det siste. Og det er mye mer provinsialt og innskrenket. Beskuelsen av - bare - den egne navle er mye mer iherdig.

Og jeg merker at jeg herved rives med av den norske begeistringsbølge, så NRK formidler i det minste en stemning som fører til at de fleste av oss kanskje ikke bryr seg så mye om den egentlige smaken på suppen.

PER HADDAL

Hans Fredrik Dahl og fascismen

David Irving har et troverdighetsproblem, og det blir også et problem når Hans Fredrik Dahl ikke innser det.

I en Pax-bok fra 1972 som er lykkelig glemt, svarer forfatteren Hans Fredrik Dahl slik på det spørsmål han stiller i tittelen, Hva er fascisme?

«Fascismen kan forstås som tendensen i retning av utvikling av et selvstendig diktatur (Dahls uthevelse) - tendensen til å nedbygge demokratiske rettigheter, til

å innstramme den sosiale kontrollen ved å selvstendig gjøre sentrale maktfunksjoner i samfunnet og trekke dem tilbake fra institusjonalisert kontroll. Det er klart at ethvert steg i denne retningen kan forstås som fascisme, selv om den ikke har den fascistiske stat som mål eller mulighet.»

Minst like klart er det at denne definisjonen er pro-

Per Egil Hegge
kommentar

blematisk, blant mange grunner fordi den kan, og også for 25 år siden fullt ut kunne, anvendes på sovjet-diktaturet. Ikke bare på Stalins eller Brezjnevs variant, men på Lenins styresett helt fra januar 1918, da den konstitusjonsgivende forsamling ble jaget på dør.

Og det er et spørsmål om ikke Dahls noe upresise, for ikke å si vørslose omgang med uttrykk har gjort ham til skyteskive for en rekke kritikere innenfor og utenfor historikerfagets skigard. Både muntlig og skriftlig kan det jo i kampens hete rote seg til for noen hver av oss, men jeg må tilstå at jeg

nikket gjenkjennende da Dahl i en radiodebat denne uken presterte følgende: «Og jeg kan forsikre deg om at Irving i morgen kanskje vil ha skiftet mening.»

Bastante forsikringer går ikke så godt sammen med adverbet «kanskje», som tvert imot formidler et element av usikkerhet. 11 år etter 1972, som kultureldoktor i Dagbladet, hevdet Dahl at Kaj Skagens bok «Bazarovs barn» inneholdt fascistiske oppfatninger. Om Kaj Skagen kan mangt sies, men det er vanskelig å presse ham inn i noe fascistbegrep. Det er like vanskelig å forsikre seg mot den oppfatning at slike formuleringer kanskje er forvirrende, eller retttere sagt at de gjenspeiler en viss forvirring.

I går svarte Hans Fredrik Dahl på kronikkplass i Dagbladet på Odd-Bjørn Fures skarpe kritikk i pamfletten «Kampen mot glemselen». Her vedgår han at hans karakteristikk av den omstridte David Irving som «den fremste kildekritiker innen nazismens historie» var ubetnksom - han burde ha sagt at han var en av de fremste eller blant de ledende.

Nå er problemet ved David Irving at han utenfor benektnes hakekorstilbedende skare ikke nyter noen

som helst anerkjennelse som kilde kritiker. Som graver, som oppletter, som sporhund, er han blitt bergmt. Som kritiker og analytiker er han beryktet. Derfor er det misvisende når Aftenpostens intervju med historikeren Øystein Sørensen fikk overskriften «Forsvarer Dahls Irving-analyse». I intervjuet gjør Sørensen alt annet enn det.

Det blir også litt forskrudd når Dahl sier, som til Aftenposten i forgårs, at Irving er «på tynn is» når han benekter at Auschwitz var en dødsleir. På tynn is? Hvor hett skal det være i krematoriene, og hvor mange lik skal bli til aske, før Dahl skjønner at Irvings tynne is ikke bærer? Hvor mange ganger skal Irving bruke anførselstegn rundt uttrykket «gasskamre» før Dahl innser at denne skriveteknikk innebærer både en forenkling av en av århundrets verste uhyrligheter og en forhånelse av ofrene og deres slektninger?

Talldiskusjonen byr meg så pass imot at jeg avstår. Men den som vil hevde at Auschwitz-Birkenau bare var en «vanlig» konsentrasjonsleir, beklageligvis med en viss overdødelighet på grunn av dårlig kosthold og hygiene, må finne seg i at hans eller hennes vurderingsevne og ønske om å

komme sannheten nærmest mulig, blir trukket i tvil. Det er her Irvings troverdighetsproblem ligger, og det blir også et problem når historikeren Hans Fredrik Dahl ikke innser dette.

Men i bunn, helt tilbake fra 1972, kanskje, synes å ligge et begrepsproblem, og muligens er det Olav Duuns ord som setter søkelyset på dets sentrale punkt: «Live, gut, de e eit fall bask. De leri du itj værken me' skolin heill me kjerka, nei.»

Og da hjelper hverken doktorgrader, professorstatus eller kultureldoktor tittler.

FUNDERINGER

SMÅ KORN TIL STOR GLEDE

En rikholdig samling av upretensjose, humoristiske dikt om smått og stort i tiden.

Til høytlesning eller stille avnyttelse.

Av Anders Helseth.

SCHIBSTED

KR. 148,-

I BOKHANDELEN

MEN JEG BOR HER ENNÅ

NORSK SAMTID I PROSA

UTVALG VED VINNODD

22 tekster - 22 forfattere. En antologi med det beste innen nyere norsk prosa og en hyllest til den norske samtids litteratur.

lb. 248,-

HASCHERHOUG & CO
1872 • 1997

JOHN ARNE MARKUSSEN

MØT JOHN ARNE MARKUSSEN I WESENSTUND SØNDAG 2. MARS

FRIHET OG FRYKT

NÆRBILDER FRA USA

«Spenstig om USA!» vg
«Hever seg flere hakk over sakprosa som er skrevet om det amerikanske folk og samfunn de seinere år.» DAGBLADET
«En fascinerende tankevekker av en bok.» FÆDRELANDSVENNEN

kr 298,-

GYLDENDAL

Appr. 28.2.97.

VD. J. A.

190111

(i.m. om EL. ELiter).

